

El sistema educatiu a les Illes Balears

Pere Moyà

Antoni Bauzà

Belén Pascual

Joan Amer

Margalida Vives

RESUM

El capítol següent pretén presentar, de manera general, els principals indicadors educatius del règim general de les Illes Balears. D'aquesta manera, s'analitzen dades de la matrícula, la promoció, la idoneïtat i la repetició com a indicadors bàsics del sistema educatiu. Cada un d'aquests és desglossat per illa, gènere i origen de l'alumnat (estranger/no estranger) en cada etapa educativa (primària, secundària i batxillerat) del sistema educatiu del règim general, tenint com a referència el curs 2017-2018.

Cal destacar que a cada apartat incloem, com a valor afegit, una mirada evolutiva des del curs 2012-2013 en la majoria dels casos. Aquestes dades no solament ens permeten de contextualitzar les primeres dades descrites del curs 2017-2018, sinó que també amb elles podem revisar el camí recorregut en aquest període, tenint present, per exemple, l'augment progressiu d'alumnat a la nostra comunitat i com es reacciona a reptes educatius des de l'àmbit autonòmic, com ara la resposta a l'alumnat estranger, la repetició en determinats cursos o el descens de l'abandonament escolar, especialment entre els alumnes de setze i disset anys.

RESUMEN

El siguiente capítulo pretende presentar, de forma general, los principales indicadores educativos del régimen general de las Islas Baleares. De esta forma, se analizan datos como la matrícula, la promoción, la idoneidad y la repetición como indicadores básicos del sistema educativo. Cada indicador anteriormente citado se desglosa por isla, sexo y origen del alumnado (extranjero/no extranjero) de cada etapa educativa (primaria, secundaria y bachillerato) del sistema educativo de régimen general, teniendo como referencia el curso 2017-2018.

A destacar que a lo largo de cada apartado se incluye, como valor añadido, una mirada evolutiva desde el curso 2012-2013 en la mayoría de casos. Estos datos no sólo permiten contextualizar los primeros datos descritos del curso 2017-2018, sino que permiten también revisar el camino recorrido en este período, teniendo presente, por ejemplo, el aumento progresivo de matrícula de alumnado en nuestra comunidad autónoma y qué respuesta se da a los retos educativos autonómicos, como la respuesta educativa al alumnado extranjero, la repetición en determinados cursos o la disminución del abandono escolar, especialmente de los alumnos de entre 16 y 17 años.

I. L'ALUMNAT DELS CENTRES DE LES ILLES BALEARS

Aquest apartat té l'objectiu de fer una primera aproximació als principals indicadors d'escolarització del sistema educatiu de les Illes Balears¹.

L'alumnat a tot Espanya des del curs 2009-2010 al curs 2018-2019 ha augmentat en 609.038 alumnes (un 7,41% d'augment), i a les Illes Balears, en 22.724 alumnes (un 12% més).

¹ Cal tenir present que les dades referides al curs 2018-2019 són, en la data de tancament del capítol, provisionals i que, quan no es fa menció expressa als centres concertats en les taules, la referència als centres privats les inclou.

**QUADRE I. EVOLUCIÓ DEL NOMBRE D'ALUMNES D'ENSENYAMENTS DE RÈGIM GENERAL, PER TITULARITAT DE CENTRE.
COMPARATIVA ESTATAL AMB LES ILLES BALEARS**

	2018-2019	2017-2018	2016-2017	2015-2016	2014-2015	2013-2014	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010
Total										
Tots	8.217.330	8.179.709	8.135.876	8.113.239	8.101.473	8.075.841	8.019.447	7.923.293	7.782.182	7.608.292
Públics	5.515.197	5.497.834	5.490.022	5.501.663	5.512.099	5.506.882	5.464.246	5.394.203	5.278.828	5.142.439
Privats	2.702.133	2.681.875	2.645.854	2.611.576	2.589.374	2.568.959	2.555.201	2.529.090	2.503.354	2.465.853
Illes Balears										
Tots	189.443	185.658	180.138	178.055	177.767	177.262	176.402	174.958	172.900	166.719
Públics	122.587	120.409	117.648	115.288	114.381	116.182	114.975	114.390	112.467	108.198
Privats	66.856	65.249	62.490	62.767	63.386	61.080	61.427	60.568	60.433	58.521

Font: EducaBase

I.1. Etapes escolars obligatòries

Segons les darreres dades en data de tancament del capítol, a les Illes Balears es comptabilitzen 40.670 alumnes matriculats a educació infantil, majoritàriament al segon cicle. A excepció del primer cicle d'infantil, que a les Balears té matriculats 8.591 estudiants, els alumnes de les Illes a primària i a educació infantil suposen al voltant d'un 2,32% (educació infantil) i un 2,40% (a educació obligatòria) del nombre total de l'Estat.

		Estat	Illes Balears	% sobre el conjunt de l'Estat
Educació infantil	Primer cicle	470.461	8.591	1,82%
	Segon cicle	1.276.913	32.079	2,51%
	Total	1.747.374	40.670	2,32%
Educació obligatòria	Ed. primària	2.938.425	71.736	2,44%
	Ed. secundària	1.975.358	46.503	2,35%
	Ed. especial	37.302	834	2,23%
	Total	4.951.085	119.073	2,40%

Font: EducaBase

Centrant-nos en les dades oficials del curs 2017-2018 d'educació primària, hi havia en total 67.851 alumnes matriculats: 4t d'educació primària era el nivell que en tenia més (11.697), i 1r de primària, amb 10.968, el que en tenia menys (IAQSE, 2018). El perfil majoritari de l'estudiant de primària és el d'un alumne de Mallorca (aquesta illa representa el 79,2% del total; Menorca, un 8,1%, i Eivissa i Formentera, un 12,7%); nin (hi ha un 6,8% més de nins que de nines: en concret, 4.579 més nins que nines), i d'un centre públic (un 66,6% són de titularitat pública i un 33,4% són de titularitat privada). En aquesta etapa educativa, l'alumnat estranger representa un 15% de l'alumnat.

Nivell	Illes Balears	Nins	Nines	Públics	Privats	Mallorca	Menorca	Eivissa-Formentera	Estrangers
1r EP	10.968	6.009	4.959	7.257	3.711	8.750	837	1.381	1.813
2n EP	11.423	6.111	5.312	7.657	3.766	9.054	921	1.448	1.943
3r EP	11.305	5.962	5.343	7.556	3.749	8.972	882	1.451	1.867
4t EP	11.697	6.372	5.325	7.824	3.873	9.231	986	1.480	1.642
5è EP	11.326	6.008	5.318	7.561	3.765	8.921	950	1.455	1.533
6è EP	11.132	5.753	5.379	7.318	3.814	8.828	892	1.412	1.368
Total EP	67.851	36.215	31.636	45.173	22.678	53.756	5.468	8.627	10.166
%	100,0%	53,4%	46,6%	66,6%	33,4%	79,2%	8,1%	12,7%	15,0%

Font: IAQSE (2018)

Des d'una perspectiva longitudinal, el quadre 4 mostra l'evolució de l'alumnat matriculat entre el 2010 i el 2018 per illa i nacionalitat. En general, a primària hi ha una evolució creixent (8,2% d'alumnat per a tota l'etapa). Mallorca és l'illa on, en valors absoluts, més ha augmentat (4.088 alumnes, un 8,2%); Menorca mostra un comportament estable i Eivissa i Formentera són les illes amb més increment (17,9%). La població estrangera escolaritzada al nostre sistema educatiu al llarg d'aquest període ha augmentat un 22,1%.

QUADRE 4. EVOLUCIÓ DE L'ALUMNAT MATRICULAT A L'EP ENTRE 2012 I 2018, PER ILLA I NACIONALITAT

Curs	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa-Formentera	Alumnat estranger
2010-2011	62.689	49.668	5.703	7.318	8.323
2011-2012	63.150	50.021	5.695	7.434	8.118
2012-2013	63.778	50.593	5.541	7.644	7.983
2013-2014	64.332	50.977	5.528	7.827	7.884
2014-2015	66.023	52.304	5.602	8.117	8.365
2015-2016	66.934	53.071	5.505	8.358	9.154
2016-2017	67.765	53.650	5.557	8.558	9.477
2017-2018	67.851	53.756	5.468	8.627	10.166
Variació en el període	8,2%	8,2%	-4,1%	17,9%	22,1%

Font: IAQSE (2019)

Pel que fa a l'educació secundària obligatòria (ESO), reprement les dades provisionals del curs 2018-2019 que apareixen al quadre 2, els alumnes matriculats a les Illes Balears en aquesta etapa suposen el 2,35% de l'alumnat total de l'Estat.

L'anàlisi de les dades del curs 2017-2018 evidencien que aquesta etapa presenta un comportament diferent del d'educació primària, ja que, a mesura que augmenta el nivell, disminueix el nombre de matrícules. Així, la diferència entre primer d'ESO i quart d'ESO és de 2.701 alumnes (un 22,4%), cosa que afecta més els nins que les nines. En general, hi ha més matrícules als centres públics (61,1%) que als privats (38,1%). El percentatge d'alumnat estranger se situa en un 12,6%, enfront d'un 15% que hi havia a l'etapa de primària.

QUADRE 5. ALUMNAT MATRICULAT A L'ESO (CURS 2017-2018), PER GÈNERE, TITULARITAT, ILLA I NACIONALITAT

Nivell	Illes Balears	Al·lots	Al·lotes	Públics	Privats	Mallorca	Menorca	Eivissa-Formentera	Estrangers
1r ESO	12.073	6.493	5.580	7.646	4.427	9.692	1.007	1.374	1.521
2n ESO	11.610	6.192	5.418	7.341	4.269	9.338	935	1.337	1.497

Nivell	Illes Balears	Al·lots	Al·lotes	Públics	Privats	Mallorca	Menorca	Eivissa-Formentera	Estrangers
3r ESO	10.674	5.507	5.167	6.450	4.224	8.557	902	1.215	1.371
4t ESO	9.372	4.534	4.838	5.626	3.746	7.485	793	1.094	1.108
Total ESO	43.729	22.726	21.003	27.063	16.666	35.072	3.637	5.020	5.497
%	100%	52,0%	48,0%	61,9%	38,1%	80,2%	8,3%	11,5%	12,6%

Font: IAQSE (2018)

Des d'una perspectiva longitudinal, el quadre 6 mostra l'evolució des del curs 2010-2011. En ella s'hi observa un augment d'un 11,3% en la matrícula en aquesta etapa, especialment a Mallorca (11,9%), seguit d'Eivissa i Formentera (10,9%). Menorca presenta increment, però només d'un 6,6%. L'alumnat estranger ha disminuït un 8,6% la seva presència a les aules d'ESO en aquest interval de temps, fet que cal destacar en comparació a l'educació primària, on el mateix període havia augmentat un 22,1%.

QUADRE 6. EVOLUCIÓ DE L'ALUMNAT MATRICULAT A ESO ENTRE 2012 I 2018, PER ILLA I NACIONALITAT

Curs	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa-Formentera	Alumnat estranger
2010-2011	39.289	31.348	3.413	4.528	6.011
2011-2012	39.831	31.764	3.475	4.592	6.010
2012-2013	40.116	31.878	3.612	4.626	5.839
2013-2014	40.429	32.152	3.635	4.642	5.683
2014-2015	41.119	32.745	3.640	4.734	5.535
2015-2016	41.861	33.319	3.686	4.856	5.953
2016-2017	42.251	33.723	3.583	4.945	5.299
2017-2018	43.729	35.072	3.637	5.020	5.497
Variació en el període	11,3 %	11,9 %	6,6 %	10,9 %	-8,6 %

Font: IAQSE (2019)

Si s'analitzen de forma longitudinal i escalonada les dades que apareixen al quadre 7, referida a l'alumnat d'ESO, es pot veure, a partir dels diferents escalonaments d'una mateixa tonalitat, l'evolució d'una mateixa promoció d'alumnes a mesura que avança en els quatre nivells de l'etapa. Alhora s'aprecia una pèrdua de matrícula, que es produeix de manera progressiva i de forma més manifesta en els tercer i quart nivells de l'etapa, possiblement per tractar-se del moment en què els alumnes compleixen els 16 anys. Tot i això, si s'analitzen els percentatges de pèrdua de matrícula al llarg del període comprès entre els cursos 2011-2012 i 2018-2019 (darrera columna de el quadre), s'observa, en els darrers cursos, una disminució dels alumnes que abandonen el sistema ordinari, concretament el percentatge passa del 24,7% el curs 2011-2012 al 18,3% el curs 2018-2019, la qual cosa representa una millora percentual de 6,4 punts.

QUADRE 7. PERCENTATGE DE PÈRDUA DE MATRÍCULA DE 1r A 4t d'ESO ENTRE 2011-2012 I 2017-2018

	1r ESO	2n ESO	3r ESO	4t ESO	Total ESO	% de pèrdua de matrícula de 1r a 4t d'ESO
2011-2012	11.109	10.525	9.345	8.133	39.112	-24,7%
2012-2013	11.468	10.655	9.637	8.356	40.116	-23,9%
2013-2014	11.503	10.799	9.594	8.533	40.429	-23,2%
2014-2015	11.582	11.041	9.944	8.552	41.119	-23,0%
2015-2016	11.649	11.098	10.208	8.906	41.861	-22,3%
2016-2017	11.548	11.413	10.266	9.024	42.251	-21,6%
2017-2018	12.073	11.610	10.674	9.372	43.729	-19,1%

Font: IAQSE (2018)

1.2. Batxillerat i cicles formatius

Respecte del batxillerat i dels cicles formatius, a batxillerat es comptabilitzen 13.361 alumnes, comptant el règim ordinari, presencial d'adults i a distància: 2.013 al cicle formatiu de formació bàsica, 7.964 alumnes al de grau mitjà i 6.196 al cicle formatiu de grau superior.

QUADRE 8. NOMBRE D'ALUMNAT DELS CICLES FORMATIUS I DE BATXILLERAT (ESTAT I ILLES BALEARS), 2017-2018

		Estat	Illes Balears
Batxillerat	Batxillerat (I)	631.779	12.578
	A distància	35.647	783
	<i>Total</i>	<i>667.426</i>	<i>13.361</i>
CF formació bàsica		74.009	2.013
CF grau mitjà	CF grau mitjà (I)	323.262	7.223
	A distància	27.558	741
	<i>Total</i>	<i>350.820</i>	<i>7.964</i>
CF grau superior	CF grau superior (I)	353.821	5.192
	A distància	60.114	1.004
	<i>Total</i>	<i>413.935</i>	<i>6.196</i>
Altres programes formatius		12.681	166

(I) Les denominacions batxillerat i cicles formatius de grau mitjà i superior d'FP inclouen l'alumnat de règim ordinari i de règim presencial d'adults.

Font: EducaBase

Centrant-nos en les dades oficials del curs 2017-2018 a Batxillerat, el 91,8% dels alumnes estan matriculats en règim ordinari; el 7,5%, en règim de distància; i el 0,7%, en règim nocturn. Per gènere, les al·lotes superen en 12,3 punts percentuals els al·lots. Respecte de la titularitat, en aquesta etapa educativa la matrícula als centres públics representa el 72% de la matrícula global. Un 8,3% de l'alumnat és d'origen estranger enfront el 12,6% a l'etapa anterior (ESO), i, quant a modalitats, un 49% es matriculà a Humanitats i Ciències Socials; un 42,1%, a Ciències; i un 8,8%, a Arts.

QUADRE 9. ALUMNAT MATRICULAT A BATXILLERAT (CURS 2017-2018), PER GÈNERE, TITULARITAT, ILLA I NACIONALITAT

	Illes Balears	Al·lots	Al·lotes	Públics	Privats	Mallorca	Menorca	Pitiüses	Alumnat estranger
1r batx. ordinari	6.115	2.624	3.491	4.269	1.846	4.924	484	707	553
1r batx. nocturn	50	28	22	50	0	50	0	0	7
1r batx. a distància	487	219	268	486	1	385	30	72	52
Global 1r batx.	6.652	2.871	3.781	4.805	1.847	5.359	514	779	612
2n batx. ordinari	5.543	2.466	3.077	3.830	1.713	4.373	496	674	379
2n batx. nocturn	43	20	23	43	0	43	0	0	7
2n batx. a distància	471	214	257	470	1	367	36	68	55
Global 2n batx.	6.057	2.700	3.357	4.343	1.714	4.783	532	742	441
Global batxillerat	12.709	5.571	7.138	9.148	3.561	10.142	1.046	1.521	1.053
%	100,0%	43,8%	56,2%	72,0%	28,0%	79,8%	8,2%	12,0%	8,3%

Font: IAQSE (2018)

Finalment, quant a l'evolució històrica, si bé constata un descens global d'un 2,7% d'alumnes matriculats durant aquest període, fins al curs 2015-2016 es dona una disminució d'un 5,1% i una lleugera recuperació en el 2017-2018 (un 2,5% més). Aquesta recuperació es extensible a cada una de les illes, però no en el cas de l'alumnat estranger.

QUADRE 10. EVOLUCIÓ DE L'ALUMNAT MATRICULAT AL BATXILLERAT ENTRE 2012 I 2018, PER ILLA I NACIONALITAT

	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Pitiüses	Alumnat estranger
2012-2013	13.066	10.449	1.003	1.614	1.143
2013-2014	12.556	10.008	1.015	1.533	1.099
2014-2015	12.501	10.036	953	1.512	1.138
2015-2016	12.403	9.950	944	1.509	1.172
2016-2017	12.492	9.938	1.037	1.517	1.076
2017-2018	12.709	10.142	1.046	1.521	1.053

Font: IAQSE (2018)

A continuació s'analitza l'evolució de les taxes netes d'escolarització de l'alumnat de setze, disset i divuit anys a les Illes Balears: el curs 2016-2017, un 87,4% de joves de setze anys, estava escolaritzat; a mesura que augmenta l'edat, la taxa disminueix (81,9% de disset anys i 54,3% de divuit anys). Això no obstant, la taxa dels setze i disset anys mostra una tendència positiva en la matrícula els darrers cursos. El quadre 11 completa la informació amb dades relatives a les taxes d'escolarització de les Illes Balears i de l'Estat.

QUADRE 11. TAXES NETES D'ESCOLARITZACIÓ A SETZE, DISSET I DIVUIT ANYS. CURS 2016-2017. ESTAT I ILLES BALEARS

	ESO	Ed. secundària postobligatòria	Adults	Altres	Ed. superior no universitària	Ed. universitària	Total
16 anys							
Estat	28,0	67,6	0,3	-	-	-	96,0
Illes Balears	29,1	57,1	0,9	-	-	-	87,4
17 anys							
Estat	9,4	79,2	1,0	0,2	0,1	-	89,8
Illes Balears	8,8	67,9	4,2	0,9	0,1	-	81,9
18 anys							
Estat	1,1	35,3	4,0	0,2	5,8	33,0	79,5
Illes Balears	0,8	29,6	7,5	1,1	2,4	12,8	54,3

Font: IAQSE (2019)

Per complementar les dades de l'alumnat estranger presentades a pàgines anterior, cal comentar que, segons dades aportades pel ministeri, hi ha hagut un lleuger augment de la seva presència als ensenyaments de règim general i especial. Així, al conjunt de l'estat, passaren de ser un 8,5% el curs 2016-2017 a un 8,8% el curs 2017-2018, del total de l'alumnat matriculat; i a les Balears, d'un 13,6% a un 13,9%. El quadre 12 descriu el nombre d'estrangers matriculats en cada etapa educativa, al conjunt de l'Estat i a les Illes Balears en els cursos 2016-2017 i 2017-2018.

**QUADRE 12. NOMBRE D'ALUMNAT ESTRANGER (ESPANYA I ILLES BALEARS).
CURSOS 2016-2017 I 2017-2018**

	2016-2017		2017-2018	
	Estat	I. Balears	Estat	I. Balears
TOTAL	721.609	26.832	748.429	25.334
E. infantil	146.296	5.001	151.128	5.035
E. primària	264.887	10.608	283.189	10.082
E. especial	3.751	103	3.859	115
ESO	164.306	6.042	167.229	5.714
Batxillerat	44.637	1.267	43.516	1.155
CF FB bàsica	11.066	446	10.992	398
CF FP grau mitjà	29.370	730	29.211	737
CF FP grau superior	20.462	377	23.010	404
Altres programes formatius	2.998	14	2.705	7

Font: EducaBase

I.3. Nombre mitjà d'alumnes per grup

El quadre 13 compara el nombre mitjà d'alumnes per grup per ensenyament a tot l'Estat i a les Illes Balears. Com es comprova, les mitjanes més similars entre ambdós territoris són a les etapes de primària, ESO i batxillerat. En canvi, les diferències més notables són a la formació professional (grau mitjà i grau superior); per exemple, a les Illes Balears, la del grau superior era de 13,1, mentre que a l'Estat era de 21,1.

QUADRE 13. COMPARACIÓ DEL NOMBRE MITJÀ D'ALUMNES PER GRUP, PER ENSENYAMENT (2016-2017)

	Estat	I. Balears
E. infantil (primer cicle)	12,5	7,3
E. infantil (segon cicle)	21,2	21,1
E. primària	23,3	21,9
E. especial	5,0	5,4

	Estat	I. Balears
ESO	24,3	25,2
Batxillerat	26,3	24,9
FB bàsica	12,2	9,9
CF FP grau mitjà	19,6	12,6
CF FP grau superior	21,1	13,1

Font: IAQSE (2018)

Al quadre 14 s'aprecia que es dona un descens evolutiu de la ràtio a l'etapa d'educació infantil, especialment remarcable a partir del curs 2012-2013, quan es va passar de 19,3 de mitjana el curs anterior a 16,8. A educació primària, la ràtio s'ha mantingut estable, i també a secundària, si bé és cert que el curs 2012-2013 hi va haver un augment remarcable respecte el curs anterior —es va passar d'un 24,7 a 26,2 el curs següent—

QUADRE 14. EVOLUCIÓ DEL NOMBRE MITJÀ D'ALUMNES PER GRUP I PER TITULARITAT (2007-2008 A 2016-2017)

Curs	Educació infantil			Educació primària			ESO		
	Tots els centres	Centres públics	Centres privats	Tots els centres	Centres públics	Centres privats	Tots els centres	Centres públics	Centres privats
2007-2008	21,4	20,3	23,5	23,1	21,7	26,0	23,2	21,6	26,3
2008-2009	21,1	20,4	22,3	23,2	22,0	25,9	23,2	21,9	25,5
2009-2010	20,2	19,6	21,5	23,1	21,8	25,6	24,3	23,3	26,2
2010-2011	19,6	19,3	20,1	22,5	21,3	24,8	24,5	23,6	26,0
2011-2012	19,3	18,9	20,2	21,7	21,4	22,3	24,7	23,9	25,9
2012-2013	16,8	16,1	20,2	21,7	20,9	23,0	26,2	26,5	25,9
2013-2014	16,3	16,4	18,2	21,9	21,5	22,8	25,8	25,7	25,9
2014-2015	17,2	18,4	16,0	23,3	22,5	24,7	25,8	25,6	26,2
2015-2016	16,6	16,9	15,5	23,0	22,3	24,3	24,8	24,5	25,3
2016-2017	16,0	14,6	16,2	23,2	22,2	25,3	24,3	23,7	25,2

Font: IAQSE (2018)

2. EL PROFESSORAT DEL SISTEMA EDUCATIU DE LES ILLES BALEARS

El nombre de professors que treballaren als centres de les Balears el curs 2017-2018 fou de 17.235 professionals, 390 professors més que el curs 2016-2017, segons les dades del Ministeri d'Educació. Especialment destacable ha estat l'augment de professorat als centres d'educació primària (525 professionals més). El quadre 15 compara aquestes dades amb les estatals.

**QUADRE 15. NOMBRE DE PROFESSORS (ESPANYA I ILLES BALEARS)
DURANT EL PERÍODE 2016-2018; RÈGIM GENERAL**

	2016-2017		2017-2018	
	Estat	I. Balears	Estat	I. Balears
Tots els centres	688.466	16.845	699.427	17.235
Centres ed. infantil	54.530	891	55.697	954
Centres ed. primària	228.492	5.669	231.170	6.194
Centres ed. primària i ESO	67.109	2.397	65.541	2.017
Centres ESO i/o batxillerat i/o FP	234.235	5.745	240.256	5.694
Centres ed. primària, ESO i batx./FP	95.008	1.954	97.456	2.176
Centres específics ed. especial	8.132	175	8.234	195
Centres específics ed. a distància	534	0	681	0
Actuacions FP bàsica / altres programes formatius	426	14	392	5

Font: EducaBase

El nombre de professors de les Illes Balears que treballen en ensenyaments de règim general ha augmentat: segons les dades del Ministeri, des del curs 2014-2015 al 2017-2018 ha augmentat en 1.357 professors. D'aquests, la majoria treballen en centres públics (el 68,7% el 2017-2018). En el quadre següent facilitada per la Direcció General de Planificació i Centres es detalla aquesta evolució desglossada per illes a tres cursos vista. Com es pot comprovar, els centres públics són els que tenen més augment curs rere curs a totes les illes; els centres concertats també augmenten, si bé aquesta progressió no és tan elevada com als públics.

QUADRE 16. EVOLUCIÓ DEL PROFESSORAT DE RÈGIM GENERAL (PER ILLES)

2015-2016	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	Total general
Públics	8.505	1.268	1.673	120	11.566
Concertats	3800	253	189	4	4.246
Privats	591	0	115	0	706
Total general	12.896	1.521	1.977	124	16.518
2016-2017	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	Total general
Públics	8.788	1.291	1.716	140	11.935
Concertats	3.863	253	189	4	4.309
Privats	571	0	140	0	711
Total general	13.222	1.544	2.045	144	16.955

2017-2018	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	Total general
Públics	8.940	1.272	1.757	146	12.115
Concertats	3.894	272	202	5	4.373
Privats	640	0	149	0	789
Total general	13.474	1.544	2.108	151	17.277

Font: Direcció General de Planificació i Centres

Aquestes dades es complementen amb el nombre mitjà d'alumnes per professor a temps complet, que, des de curs 2015-2016, segons el Ministeri, és a les Illes Balears d'11,4 al conjunt dels centres. Als centres públics les ràtios alumnes/professor són més baixes i la diferència es troba al voltant de 3 punts.

QUADRE 17. EVOLUCIÓ DEL NOMBRE MITJÀ D'ALUMNES PER PROFESSOR A TEMPS COMPLET, PER TITULARITAT DEL CENTRE

	Tots els centres	Centres públics	Centres privats
2014-2015	11,7	10,7	13,9
2015-2016	11,4	10,4	13,7
2016-2017	11,4	10,4	13,7
2017-2018	11,4	10,5	13,6

Font: EducaBase

Finalment, les dades del Ministeri sobre el curs 2017-2018 informen del nombre mitjà per professor a temps complet als centres de règim general. Com podem comprovar, en general, les ràtios alumnes/professor són més baixes a tots els centres de les Illes Balears que les del conjunt de l'estat. Aquesta és la tendència general a tots els centres, excepció feta dels centres privats que imparteixen ESO i/o batxillerat i/o FP, dels centres específics d'educació especial públics i dels centres d'infantil, en que la ràtio és lleugerament superior.

QUADRE 18. NOMBRE MITJÀ D'ALUMNES PER PROFESSOR A TEMPS COMPLET DELS CENTRES DE RÈGIM GENERAL, PER TITULARITAT (2017-2018)

	Tots els centres		Centres públics		Centres privats	
	Estat	Illes Balears	Estat	Illes Balears	Estat	Illes Balears
TOTAL	12,4	11,4	11,4	10,5	15	13,6
Centres d'educació infantil	9,6	10	8,9	9,4	10,7	11,2
Centres d'educació primària-EP-	13,1	12,1	13,1	12,1	14,3	12,8
Centres d'EP i ESO	14,6	13,7	9,5	0	15,9	13,7

	Tots els centres		Centres públics		Centres privats	
	Estat	Illes Balears	Estat	Illes Balears	Estat	Illes Balears
Centres d'ESO i/o batxillerats i/o FP	10,6	9,2	10,4	9	14,1	15,4
Centres d'EP, ESO i batx./FP	16,2	14,6	9,1	..	16,2	14,6
Centres específics d'ed. especial	3,6	3,3	3,2	3,7	4,2	3,3

Font: EducaBase

3. PRINCIPALS RESULTATS A L'ENSENYAMENT OBLIGATORI I AL BATXILLERAT

3.1. La promoció i la titulació a l'ensenyament obligatori i el Batxillerat

S'entén com a promoció el percentatge d'alumnes avaluats que passen al nivell escolar següent, que en el darrer curs de l'etapa d'ESO i Batxillerat esdevé titulació. En aquest subapartat es presenten els percentatges de promoció i/o titulació a l'ensenyament obligatori i batxillerat. També es presenta des d'una perspectiva longitudinal l'evolució d'aquest indicador.

3.1.1. La promoció i la titulació en el curs 2017-2018

QUADRE 19. PERCENTATGES DE PROMOCIÓ A PRIMÀRIA, ESO I BATXILLERAT (CURS 2017-2018); PER GÈNERE, TITULARITAT I ILLA

	Illes Balears	Nins	Nines	Públics	Privats	Mallorca	Menorca	Eivissa-Formentera
1r EP	97,5	97,3	97,8	97,2	98,1	97,4	98,1	97,6
2n EP	97,6	97,4	97,8	97,4	98,1	97,6	97,8	97,6
3r EP	98,3	98,0	98,7	98,2	98,7	98,2	98,6	98,8
4t EP	98,5	98,3	98,8	98,4	98,8	98,5	98,4	98,9
5è EP	98,8	98,5	99,0	98,8	98,7	98,6	98,8	99,6
6è EP	98,2	97,8	98,7	98,1	98,4	98,0	99,1	98,9
1r ESO	90,7	89,1	92,5	89,5	92,6	90,0	95,5	91,8
2n ESO	87,3	84,6	90,4	85,0	91,3	87,2	90,3	86,2
3r ESO	84,9	81,6	88,4	82,7	88,3	84,8	86,8	84,4
4t ESO (titulació)	85,5	82,3	88,5	82,5	90,1	85,4	86,6	85,7
1r batxillerat (1).	83,5	80,6	85,7	81,0	89,3	83,1	88,2	83,2
2n batx.(1) (titulació)	80,7	77,3	83,4	80,0	82,4	80,0	85,5	82,1

(1) Alumnat que cursa el Batxillerat ordinari

Font: IAQSE (2019)

En primer lloc, estudiem la promoció a les diferents etapes educatives, el curs 2017-2018, per gènere, titularitat i illa (vegeu el quadre 16). En el cas de l'educació primària, els percentatges de promoció se situen per sobre del 97% en tots els casos, i per sobre del 98% a partir de 3r de primària. El percentatge de promoció en el cas dels nins és unes dècimes inferior al de les nines, excepte a 6è de primària. En la diferenciació segons la titularitat dels centres, la promoció és lleugerament més elevada en les escoles privades, excepte a 5è de primària. Finalment, per illes, els percentatges són molt semblants, però amb alguns matisos: Menorca presenta una taxa més elevada a primer, segon i sisè; Eivissa i Formentera la tenen a la resta de cursos.

A l'ESO, els percentatges de promoció descendeixen fins al 84,9% i el 85,5% a 3r i 4t d'ESO, respectivament. Pel que fa a les xifres segons el gènere, la promoció entre les nines és més elevada que entre els nins, amb diferències de 6,8 punts i 6,2 punts a 3r i 4t d'ESO. Pel que fa a la distribució segons la titularitat dels centres, es promociona més als privats, amb un percentatge entre 3,1 (a 1r d'ESO) i 7,6 (a 4t d'ESO) punts per sobre els públics. A escala insular, Menorca presenta la promoció més elevada en tots els nivells de l'ESO.

En el cas de batxillerat, les xifres de promoció són lleugerament superiors al 80%. Per gènere, la promoció de les dones és entre cinc i sis punts superior. En el desglossament entre centres públics i privats, la promoció és més elevada als segons, en especial a primer de batxillerat (vuit punts més). Per illes, la promoció més significativa és a Menorca i la més baixa, a Mallorca.

Finalment, atès el percentatge d'alumnat estranger a les Illes Balears, en el quadre 20 es presenta desagregada segons l'origen de l'alumnat (estranger/ no estranger).

QUADRE 20. PERCENTATGES DE PROMOCIÓ A EP, ESO I BATXILLERAT (CURS 2017-2018), SEGONS L'ORIGEN DE L'ALUMNAT

	Tot l'alumnat	Estranger	No estranger
1r EP	97,5	94,6	98,0
2n EP	97,6	95,2	98,1
3r EP	98,3	96,6	98,7
4t EP	98,5	97,0	98,8
5è EP	98,8	97,9	98,9
6è EP	98,2	95,7	98,6
1r ESO	90,7	83,5	91,7
2n ESO	87,3	81,5	88,0
3r ESO	84,9	73,0	86,6
4t ESO	85,5	68,8	87,7
1r batx. ordinari	83,5	74,1	84,4
2n batx. ordinari	80,7	70,6	81,5

Font: IAQSE (2019)

En la mirada comparada, s'observa que els percentatges de promoció de l'alumnat estranger són inferiors en tots els nivells educatius. En qualsevol cas, a educació primària la promoció d'alumnat estranger és superior al 94%. Les diferències s'accentuen a partir de l'ESO, en què les distàncies arriben a ser de gairebé 19 punts a 4t d'ESO (68,8% vs. 87,7%). A batxillerat, la distància és de prop de deu punts.

QUADRE 21. PERCENTATGES DE TITULACIÓ EN ACABAR ESO I BATXILLERAT (CURS 2017-2018), PER GÈNERE, TITULARITAT I ILLA

	Illes Balears	Nins	Nines	Públics	Privats	Mallorca	Menorca	Eivissa-Formentera
Titulació a ESO	85,5	82,3	88,5	82,5	90,1	85,4	86,6	85,7
Titulació amb 16 anys	63,4	58,9	67,6	59,0	70,1	62,9	67,9	63,6
Titulació amb més de 16 anys	22,1	23,3	20,9	23,5	20,0	22,5	18,6	22,1
Titulació a batxillerat	80,7	77,3	83,4	80,0	82,4	80,0	85,5	82,1

Font: IAQSE (2019)

Pel que fa als percentatges de titulació en acabar l'ESO i el batxillerat (curs 2017-2018), el quadre 21 reflecteix les xifres de promoció per a 4t d'ESO i 2n de batxillerat. A l'ESO titula un 85,5% (un 63,4% amb 16 anys i un 22,1% amb una edat superior). La diferència de titulats amb 16 anys és de gairebé 9 punts, a favor de les al·lotes i, segons la titularitat, d'11,1 punts a favor dels privats. Finalment, en l'anàlisi per illes, Menorca presenta les taxes més elevades de titulació en aquesta edat (67,9%), i Mallorca, les més baixes (62,9%).

3.1.2. Perspectiva longitudinal: evolució de la promoció en el període 2012-2018

En aquest subapartat, s'informa sobre la promoció i titulació a l'ensenyament obligatori i a batxillerat des d'una perspectiva longitudinal a partir del curs 2012-2013. Primerament, aportam la informació a l'escala conjunta de l'arxipèlag (quadre 22). Segonament, es presenten les dades desglossades per a cada una de les illes en aquest període (quadre 23).

QUADRE 22. EVOLUCIÓ DELS PERCENTATGES DE PROMOCIÓ I/O TITULACIÓ A L'ED. OBLIGATÒRIA I EL BATXILLERAT A BALEARS

	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
1r EP			95,9	95,7	96,9	97,5
2n EP	93,4	93,7	93,7	95,9	97,4	97,6
3r EP			96,1	96,4	97,7	98,3
4t EP	94,3	94,5	95,6	96,9	98,3	98,5
5è EP			97,2	96,7	98,3	98,8

	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
6è EP	94,5	95,1	95,2	96,6	97,9	98,2
1r ESO	85,1	85,4	86,8	88,4	89,5	90,7
2n ESO	81,8	83,5	84,0	83,6	85,0	87,3
3r ESO	82,8	83,5	84,6	83,5	83,8	84,9
4t ESO (titulació)	80,2	82,9	84,1	85,3	83,9	85,5
1r batx.	76,7	78,5	78,7	79,2	80,8	83,5
1r batx. CIE	83,5	84,1	84,2	84,7	83,8	86,8
1r batx. HCS	72,8	74,8	75,6	75,9	79,2	81,8
1r batx. ART	68,7	71,1	71,3	70,5	74,9	76,6
2n batx. (titulació)	72,8	74,3	77,2	80,3	80,8	80,7
2n batx. CIE	79,0	79,4	82,0	84,9	84,1	85,1
2n batx. HCS	71,5	71,9	75,7	79,0	78,4	78,2
2n batx. ART	53,2	63,7	59,3	64,5	77,3	71,9

CIE: Ciències. HCS: Humanitats i Ciències Socials. ART: Arts

Font: IAQSE (2019)

A escala de les Illes Balears, quant a l'evolució dels percentatges de promoció a l'educació obligatòria i als estudis postobligatoris de batxillerat (vegeu el quadre 22), cal fer una sèrie de reflexions diferenciades per primària, secundària i batxillerat. Referent a educació primària, cal remarcar que, pel que fa al percentatge de promoció de 6è a 1r d'ESO, el creixement és sostingut i continuat durant el període 2012-2018, tot passant del 94,5% el 2012-2013 al 98,2% el 2017-2018. En relació amb l'educació secundària obligatòria, també es dona un augment continuat. Per exemple, en el cas de 4t d'ESO, en el període analitzat la titulació passa del 80,2% al 85,5%. Pel que fa al batxillerat, també milloren any rere any els percentatges de promoció al 1r curs i de titulació al 2n, tot i que hi ha algunes diferències segons la modalitat de batxillerat. En aquest darrer curs el creixement més accentuat en la titulació correspon als cursos compresos entre 2012 i 2016 (de 72,8% a 80,3%) i després hi ha un creixement més lent en els dos darrers cursos escolars.

QUADRE 23. EVOLUCIÓ DELS PERCENTATGES DE TITULACIÓ A L'EDUCACIÓ OBLIGATÒRIA I AL BATXILLERAT, DESGLOSSAT PER ILLES

		2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
Promoció de 6è EP a 1r ESO	Illes Balears	94,5	95,1	95,2	96,6	97,9	98,2
	Mallorca	94,4	94,8	94,9	96,4	97,7	98,0
	Menorca	96,2	96,7	96,9	98,6	99,3	99,1
	Eivissa-Formentera	94,6	95,8	95,2	96,0	98,3	98,9

		2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
Titulació a ESO	Illes Balears	80,2	82,9	84,1	85,3	83,9	85,5
	Mallorca	80,0	83,4	84,0	84,6	83,6	85,4
	Menorca	81,7	81,5	83,7	90,2	87,3	86,6
	Eivissa-Formentera	80,5	80,6	85,7	85,2	83,9	85,7
Titulació a batxillerat	Illes Balears	72,8	74,3	77,2	80,3	80,8	80,7
	Mallorca	73,2	74,3	76,5	80,2	80,6	80,0
	Menorca	77,4	83,5	85,6	89,8	82,4	85,5
	Eivissa-Formentera	67,9	68,6	76,7	75,7	81,3	82,1

Font: IAQSE (2019)

Al quadre 23, des d'una perspectiva longitudinal, podem veure de manera desglossada per illes l'evolució dels percentatges de titulació a l'educació obligatòria i al batxillerat en el període 2012-2018. En el cas de la titulació a l'educació primària, la tendència general és que Mallorca presenta xifres percentuals lleugerament inferiors a les del conjunt de les Illes. Menorca i les Pitiüses presenten percentatges superiors als de les Illes Balears, però amb matisos. Menorca és l'illa amb majors percentatges de titulació de tot l'arxipèlag en concret, la diferència superior oscil·la entre el 0,9 del curs 2017-2018 i els dos punts del curs 2015-2016-. Eivissa-Formentera habitualment tenen percentatges lleugerament superiors a les del conjunt de les illes (entre una i set dècimes), excepció feta del curs 2014-2015 que presentà el mateix percentatge (95,2%) i del curs 2015-2016 que va ser 0,6 punts inferior. Amb tot, tant per cada illa com pel conjunt de les Illes Balears, els percentatges presenten una tendència creixent durant el període.

En relació amb la titulació a l'ESO, també es detecten diferències insulars. Mallorca presenta xifres percentuals inferiors a les de l'arxipèlag, amb l'excepció del curs 2013-2014, quan el percentatge de Mallorca és superior (Mallorca 83,4% vs. Illes Balears 82,9%). A Menorca, no es pot establir una pauta ni es constata que hi hagi una tendència ja que mentre els cursos 2012-2013 i 2017-2018 presenta xifres d'un punt i escaig superiors a les de les Illes Balears, en els cursos 2015-2016 i 2016-2017 els percentatges són entre 4 i 5 punts més elevats i en canvi, els cursos 2013-2014 i 2014-2015 les xifres són inferiors a les de les Illes Balears. En el cas d'Eivissa i Formentera, tampoc no es pot definir una pauta al llarg del període estudiat ja que hi ha cursos amb percentatges de titulació superiors als del conjunt de les Illes (cursos 2012-2013, 2014-2015 i 2017-2018) i en altres anys percentatges inferiors (cursos 2013-2014 i 2015-2016, i el curs 2016-2017). En conjunt, tant el conjunt de les Illes Balears com a cada illa augmenta el percentatge de titulació a l'ESO durant el període estudiat.

Finalment, referent a la titulació als estudis de batxillerat, Mallorca presenta una trajectòria ascendent (del 73,2% el 2012-2013 al 80,6% el 2017-2018), encara que en comparació amb les xifres de les Illes Balears, excepció feta del curs 2012-2013, en la majoria de cursos escolars Mallorca queda lleugerament per sota, pel que fa a Menorca, l'illa té percentatges superiors de titulació als del conjunt de l'arxipèlag, tot i que amb diferències fluctuants, entre 1,6 i 9,5 dècimes (curs 2016-2017 i curs 2015-2016, respectivament). En el cas de les Pitiüses, les xifres comencen sent sensiblement

inferiors a la resta, a diferència del que succeïa a primària i a l'ESO, en què les xifres eren similars o lleugerament superiors a les del conjunt de les Illes Balears, però, en els dos darrers cursos escolars del període estudiat, se situen lleugerament per sobre les del conjunt de les Illes. En conjunt, la titulació en aquesta etapa educativa postobligatòria ha millorat de forma progressiva fins el curs 2016-2017, any a partir del qual s'ha estabilitzat.

3.2. Repeticions i idoneïtat

L'informe sobre l'evolució dels indicadors d'escolarització i de rendiment acadèmic a l'educació primària i a l'ensenyament obligatori de les Illes Balears durant el període 2010-2018 mostra que els percentatges de repetició i idoneïtat han minvat en aquest període de temps. L'anàlisi evolutiva de les dades a l'etapa de primària mostra la reducció progressiva del percentatge de repetició, sobretot en el 2n, el 4t i el 6è nivells d'educació primària. A l'ESO, la variació més important s'ha produït en el primer nivell de l'etapa (5,5 punts percentuals de disminució), encara que el nombre de l'alumnat repetidor ha disminuït en tots els nivells (vegeu el quadre 24).

QUADRE 24. EVOLUCIÓ DEL PERCENTATGE DE REPETICIÓ A L'EDUCACIÓ PRIMÀRIA I A L'ESO (PERÍODE 2010-2018)

Curs	1r EP	2n EP	3r EP	4t EP	5è EP	6è EP	1r ESO	2n ESO	3r ESO	4t ESO
2010-2011	—	6,9	—	6	—	5,9	14,7	11,9	13,3	10,4
2011-2012	—	6,3	—	5,3	—	5,7	15,1	12	13,2	11,7
2012-2013	—	6,8	—	5,1	—	5,2	13,6	11,2	13,7	11
2013-2014	—	6,4	—	5,5	—	5,2	14,2	11,4	12,6	11
2014-2015	—	6,2	—	5,4	—	4,9	13,6	10,8	12,8	9,7
2015-2016	3,8	6,1	3,7	4,3	2,7	4,7	12,5	8,6	11,7	8,2
2016-2017	4	3,9	3,4	2,9	3,2	3,2	9,9	8,3	11,1	7,6
2017-2018	2,8	2,6	2,2	1,6	1,6	2,1	9,2	9,4	10,6	8,3
Variació durant el període	-1	-4,3	-1,5	-4,4	-1,1	-3,8	-5,5	-2,5	-2,7	-2,1

Font: IAQSE (2019)

Cal tenir en compte que l'evolució de la repetició resta condicionada pel canvi organitzatiu derivat de la implantació de la LOMCE. Fins al curs 2014-2015, la repetició durant l'educació primària es concretava als nivells 2n, 4t i 6è —nivells terminals de cadascun dels tres cicles en què s'organitzava l'etapa. Des del curs 2015-2016, com a conseqüència de la implantació de la nova llei, la decisió de repetir es pot adoptar en qualsevol dels nivells (encara que només una vegada en l'etapa). És per aquest motiu que hi ha canvis significatius en la repetició al llarg del període analitzat, tant en les dades globals com en les desagregacions que s'hi analitzen. Si abans del curs 2015-2016 hi havia una certa estabilitat de les dades de repetició, en cursos posteriors la repetició experimenta una disminució progressiva.

El curs 2015-2016 es produeix un notable increment de la repetició en el 1r cicle. Per altra banda, a l'inrevés del que passava els tres primers cursos de la sèrie, ara s'acumula un percentatge de

repetició més elevat en el primer cicle, ja que en aquest s'obre la possibilitat de repetir en qualsevol dels nivells i no només a final de cicle, la qual cosa restringeix la possibilitat de repetició en el 2n. Aquesta tendència general també es posa de manifest en les anàlisis sobre l'evolució de la repetició per titularitat, per illa i per origen de l'alumnat (IAQSE, 2018). Malgrat aquesta tendència descendent general, el percentatge més elevat de repeticions a primària és el de Mallorca, seguit del d'Eivissa i Formentera i del de Menorca. Pel que fa a la titularitat dels centres, els nivells de repetició més elevats són als centres públics (vegeu les taules 25 i 26).

QUADRE 25. EVOLUCIÓ DEL PERCENTATGE DE REPETICIÓ DE L'ALUMNAT DE MALLORCA, MENORCA I EIVISSA I FORMENTERA

Mallorca						
	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
1r EP				4,2	4,3	3
2n EP	6,9	6,4	6,3	6,2	4,1	2,6
3r EP				4	3,5	2,3
4t EP	5	5,5	5,5	4,5	2,8	1,6
5è EP				2,8	3,1	1,7
6è EP	5,4	5,4	5,1	5	3,3	2,3
1r, 2n i 3r EP	3,8	3,5	3,5	4,8	4	2,6
4t, 5è i 6è EP	3,9	4,1	4	4,1	3,1	1,9
Menorca						
	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
1r EP				3,3	3,6	2
2n EP	6,9	6,4	6,5	7	2,7	2,4
3r EP				2,8	2,7	1,8
4t EP	5,7	5,2	6,2	3,8	3,2	1,3
5è EP				2,5	3,2	1,1
6è EP	3,4	3,6	3,1	3	1,4	0,8
1r, 2n i 3r EP	2,8	2,7	2,5	4,4	3	2,1
4t, 5è i 6è EP	3,4	3,1	3,3	3,1	2,6	1,1
Eivissa i Formentera						
	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
1r EP				1,8	2,3	1,9
2n EP	5,7	6,4	5	4,8	3,7	2,4
3r EP				2,4	3,6	2,1
4t EP	5,5	5,4	3,9	3,3	2,8	1,8
5è EP				2,4	3,8	1,1
6è EP	5,8	5	4,2	4,5	3,8	1,8
1r, 2n i 3r EP	2,2	2,4	2,2	3	3,2	2,2
4t, 5è i 6è EP	4	3,6	2,8	3,4	3,5	1,6

Font: IAQSE (2018)

QUADRE 26. EVOLUCIÓ DEL PERCENTATGE DE REPETICIÓ DE L'ALUMNAT D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA ALS CENTRES PÚBLICS I PRIVATS DE LES ILLES BALEARS (2012-2018)

Cursos	Centres públics						Centres privats					
	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
1r EP				4,4	4,7	2,9				2,7	2,6	2,6
2n EP	7,9	7,3	6,9	6,8	4,7	2,7	4,6	4,7	4,7	4,6	2,3	2,3
3r EP				4,1	3,6	2,2				2,9	3,1	2,3
4t EP	5,6	6	5,9	4,6	3,2	1,8	4,2	4,5	4,4	3,6	2,3	1,4
5è EP				2,8	3,4	1,5				2,6	2,7	1,7
6è EP	5,6	5,3	4,9	4,8	3,4	2,3	4,6	4,8	4,8	4,5	2,9	1,8
1r, 2n i 3r EP	3,7	3,5	3,5	5,1	4,3	2,6	2,8	2,6	2,7	3,4	2,7	2,4
4t, 5è i 6è EP	4,1	4,1	4	4,1	3,3	1,9	3,4	3,6	3,5	3,6	2,6	1,6

Font: IAQSE (2018)

El fet que durant aquests vuit anys s'hagin reduït les repeticions ha facilitat que hi hagi més adequació entre l'edat en què els alumnes cursen cada nivell de l'etapa i l'edat teòrica en què els correspon de fer-ho, el que s'entén com a percentatge d'idoneïtat. En el període 2010-2018 trobam una evolució positiva de la idoneïtat en cada curs acadèmic. La variació més important a l'educació primària és al 6è nivell (5,3% més que al principi del període) i, a l'ESO, al 1r nivell (9,5% més) i al 2n (9,2% més). Així doncs, en el període estudiat, curs rere curs minva el risc de desfasament en tots els nivells (vegeu el quadre 27).

QUADRE 27. EVOLUCIÓ DEL PERCENTATGE D'IDONEÏTAT A EDUCACIÓ PRIMÀRIA I A SECUNDÀRIA (PERÍODE 2010-2018)

Curs	1r EP	2n EP	3r EP	4t EP	5è EP	6è EP	1r ESO	2n ESO	3r ESO	4t ESO
2010-2011	—	91	—	84,5	—	77,7	63,8	60,5	61,5	59,8
2011-2012	—	92,2	—	85,6	—	78,3	65,5	61,2	61,9	59,9
2012-2013	—	91,6	—	85,8	—	79,3	67,3	63,5	62,3	62
2013-2014	—	92,6	—	86,5	—	80,3	67,5	65,6	64,6	61,5
2014-2015	—	92,2	—	86	—	80,8	68,9	65,2	65,7	63,9
2015-2016	95	92,5	88,4	87,7	83,1	81,1	70,3	66,8	66,2	65,2
2016-2017	95,3	90,9	89,1	85,6	84,8	80,2	72,5	67,1	67,8	67,4
2017-2018	96,1	92,6	88,5	87,4	83,9	83	73,3	69,7	68,2	68,5
Variació en el període	1,1	1,6	0,1	2,9	0,8	5,3	9,5	9,2	6,7	8,7

Font: IAQSE, 2019

Durant el període 2010 i 2018, any rere any minva el desfasament escolar motivat per la repetició, i per tant augmenta la idoneïtat. A més, els nivells més baixos d'idoneïtat corresponen als dos darrers cursos de l'etapa, a causa de l'efecte acumulatiu de la repetició. Des del curs 2010-2011 al 2017-2018, es produeixen increments del percentatge d'alumnat idoni en tots els nivells d'ESO (entre 6,7 i 9,5 punts). Els tres darrers nivells de l'etapa aquest desfasament s'estabilitza, en part, pel fet que, a mesura que s'avança en l'etapa, la matrícula disminueix, perquè alguns alumnes que ha repetit durant l'educació primària i/o durant l'ESO abandonen els estudis en complir setze anys.

Les dades desagregades segons la zona de procedència geogràfica de l'alumnat registrat a l'aplicació GestIB amb una nacionalitat diferent de l'espanyola, ens permeten de valorar l'evolució de la repetició entre l'alumnat estranger. Tant a primària com a ESO, l'evolució descendent de les repeticions també la trobam entre l'alumnat estranger (vegeu el quadre 28). De fet, les disminucions percentuals de repetició de l'alumnat estranger a 2n, 4t i 6è (9,2 en el 2n nivell; 8,1 en el 4t, i 6,2 en el 6è) gairebé dupliquen les del conjunt dels alumnes de les illes que apareixen en el quadre 24. Pel que fa a l'alumnat estranger de l'ESO, al llarg d'aquest període observam que també s'ha produït una reducció significativa en el percentatge d'alumnat repetidor i s'ha duplicat gairebé la minva en els percentatges globals. Destaca la reducció de la repetició al primer nivell de l'etapa durant el període estudiat (+11,2 punts).

QUADRE 28. EVOLUCIÓ DEL PERCENTATGE DE REPETICIÓ DE L'ALUMNAT ESTRANGER A L'EDUCACIÓ PRIMÀRIA I A L'ESO (PERÍODE 2010-2018)

Curs	1r EP	2n EP	3r EP	4t EP	5è EP	6è EP	1r ESO	2n ESO	3r ESO	4t ESO
2010-2011	—	14,2	—	10,9	—	10	24,3	19,9	21,3	17,5
2011-2012	—	13,6	—	9,4	—	8,5	23	20	20,1	17,8
2012-2013	—	14,1	—	7,1	—	8,2	21,1	15,9	20,8	18,5
2013-2014	—	12,6	—	7,3	—	6,7	21,7	18,8	17,1	15,9
2014-2015	—	10,3	—	9,1	—	8,3	18,9	16	19,2	15,2
2015-2016	8,7	11,7	8,1	8,3	4,6	8	16,9	12,4	19,4	13,2
2016-2017	7,6	7,9	5,4	4,1	5,6	6,8	13,5	13,2	15,7	12,3
2017-2018	5,4	5	4,7	2,8	2	3,8	13,1	15,2	16,6	12,5
Variació en el període	-3,3	-9,2	-3,4	-8,1	-2,6	-6,2	-11,2	-4,7	-4,7	-5

Font: IAQSE (2019)

En relació amb l'evolució de la idoneïtat de l'alumnat estranger, des del curs 2010-2011 hi ha increments en tots els nivells de l'etapa de l'ESO, però de manera remarcada en el 4t i el 6è (7,6 i 12,6 punts, respectivament). L'evolució del percentatge d'idoneïtat de l'alumnat estranger a l'ESO experimenta increments a tots els nivells: destaquen els dels dos primers nivells (17,0 i 17,8 punts, respectivament) (vegeu el quadre 29).

QUADRE 29. EVOLUCIÓ DEL PERCENTATGE D'IDONEÏTAT DE L'ALUMNAT ESTRANGER A EP I ESO (PERÍODE 2010-2018)

Curs	1r EP	2n EP	3r EP	4t EP	5è EP	6è EP	1r ESO	2n ESO	3r ESO	4t ESO
2010-2011	—	79,3	—	69,4	-	58,2	40	34,6	38	34
2011-2012	—	83,1	—	67,4	-	60,3	43	36,7	35,2	33,9
2012-2013	—	81,8	—	70,7	-	61,1	45,3	39,8	37,2	34,1
2013-2014	—	84	—	73,8	-	60,6	45,6	40,6	42,5	36,4
2014-2015	—	86,1	—	72,5	-	63,3	45,8	42,6	41,5	40,7
2015-2016	90,2	84,9	78	73,5	67,9	66,3	51,1	42,7	43,9	42,1
2016-2017	90,7	82,2	79,1	73,8	70,6	63,6	55,9	46,5	43,8	45,4
2017-2018	92,3	85,6	78,6	77	72	70,8	57	52,4	47	46
Variació en el període	2,1	6,3	0,6	7,6	4,1	12,6	17	17,8	9,0	12

Font: IAQSE (2019)

Malgrat aquesta evolució positiva, el percentatge d'idoneïtat de l'alumnat estranger a l'educació primària és significativament inferior a la del no estranger. Aquestes diferències s'accentuen a mesura que s'avança en l'etapa. Això pot ser, entre altres motius, perquè, entre l'alumnat d'incorporació tardana, s'hi inclou un percentatge elevat d'aquest alumnat, que, quan presenta dificultats d'aprenentatge o desconeixement de les llengües oficials en incorporar-se al nostre sistema educatiu, pot escolaritzar-se a un nivell més baix del que li correspon per edat. A l'ESO, les diferències en funció de la procedència de l'alumnat encara són més importants. Més de la meitat de l'alumnat estranger no fa el curs que teòricament li correspon per edat a 3r i a 4t d'ESO.

4. CONCLUSIONS

Les dades de matrícula de l'alumnat mostren un augment del nombre d'alumnes, tant a l'Estat (609.038 alumnes des del curs 2009-2010) com a la comunitat autònoma (22.724 alumnes). Aquesta evolució s'ha mantingut al llarg d'una dècada, tot i haver passat èpoques, com la crisi econòmica, que afectaren directament aquest indicador, com quan en els centres públics es va passar de 116.182 alumnes el 2013-2014 a 114.381 alumnes el curs següent. La mateixa tendència es mostra en el professorat: ha augmentat en més de 525 professors des del curs 2016-2017 al 2017-2018.

Les dades per etapes mostren el perfil de l'alumnat. A primària, s'observa que els nins superen en 6,8 punts percentuals a les nines. A ESO, a mesura que augmenta el nivell, disminueix la matrícula, especialment entre els al·lots; i a batxillerat, el 56,2% de les matrícules correspon a al·lotes, enfront d'un 43,8% d'al·lots. Per illes, Mallorca té els percentatges més elevats de matrícula en totes les etapes (prop del 80% de l'alumnat total de les illes). A les Pitiüses, especialment a primària, és on més ha augmentat un 17,9% l'alumnat des del curs 2011-2012.

Un dels reptes històrics a què ens estam enfrontant a les Illes Balears ha estat l'atenció a un elevat nombre d'alumnes estrangers (13,9% el curs 2017-2018, enfront del 8,8% a tot l'Estat). A primària, el curs 2017-2018 aquest alumnat representa un 15% de les matrícules totals i l'anàlisi evolutiva confirma que al llarg del període aquest alumnat ha augmentat un 22,1%. A l'ESO, la seva presència se situa en el 12,6% de l'alumnat total de l'arxipèlag el curs 2017-2018 i ha disminuït un 8,6% durant el període. Finalment a batxillerat el curs 2017-2018 suposava un 8,3% del total de l'alumnat de les illes, però no ha augmentat durant el període.

A l'etapa de secundària, cal prestar atenció especial a la reducció de l'abandonament escolar durant l'etapa. Si bé durant el període 2011-2012 a 2017-2018 l'alumnat matriculat a 4t d'ESO en cada curs acadèmic, respecte del que va començar l'etapa 3 anys abans, experimenta un decreixement que oscil·la entre el 19,1% i el 24,7%: els darrers anys minva aquesta pèrdua d'alumnat.

En relació amb la promoció de l'alumnat, a primària se situa al voltant del 98%, especialment a partir de tercer de primària. A ESO i a batxillerat disminueix al 84,9% i al voltant del 80%, respectivament. Atenent a la perspectiva de gènere, hi ha lleugeres diferències entre nins i nines per cursos a primària; a ESO, les taxes de promoció de les al·lotes són més elevades (6,8 i 6,2 punts de diferència, a 3r i 4t d'ESO) i, a batxillerat, també (entre 5 i 6 punts). Aquestes dades del curs 2017-2018 es complementen amb una mirada evolutiva des del 2012-2013, i podem observar una millora sostinguda en la promoció de 6è d'educació primària a 1r d'ESO, que passa del 94,5% el 2012-2013 al 98,2% el 2017-2018, i de titulació al final de l'ESO, que en el mateix període passen de 80,2% a 85,5%, respectivament; a batxillerat també hi ha una evolució en positiu, especialment en el període 2012-2016, si bé també cal tenir present la modalitat de batxillerat.

Com es comprova al llarg del capítol, el nombre d'estrangers matriculats disminueix a mesura que es puja en l'etapa educativa següent, fet que es relaciona directament amb les seves taxes de promoció, que, tot i experimentar una millora continuada, a primària en el curs 2017-2018 són al voltant del 94%, mentre que a 4t d'ESO no arriben al 70%.

Finalment, l'anàlisi de les dades educatives sobre repeticions i idoneïtat durant un interval de deu anys ens permet detectar els canvis més significatius i els moments crítics de l'escolarització, en què es comença a observar una disminució del rendiment educatiu de l'alumnat. En aquest període els percentatges de repetició han minvat de forma progressiva, sobretot al 2n, 4t i 6è nivells d'educació primària i en els d'ESO, i de forma més remarcable al primer curs d'aquesta etapa.

Aquesta visió panoràmica facilita elements per a la reflexió que poden orientar la presa de decisions per reduir l'abandonament escolar primerenc i millorar el rendiment i els resultats acadèmics. Es tracta de diagnòstics que orienten la manera com caldria fer front a les dificultats d'aprenentatge, adoptar mesures per corregir-les, i preveure mesures i mecanismes de suport específic per als centres que tinguin una situació de partida més problemàtica.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

EducaBase. Ministeri d'Educació i Formació Professional.

<<http://www.educacionyfp.gob.es/servicios-al-ciudadano-mecd/estadisticas/portada.html>>

Institut d'Avaluació i Qualitat del Sistema Educatiu de les Illes Balears / IAQSE (2019). Evolució dels indicadors d'escolarització i de rendiment acadèmic a l'ensenyament obligatori. Illes Balears (2010-2018). Document d'avaluació 19. Palma: Conselleria d'Educació, Cultura i Universitat.

Institut d'Avaluació i Qualitat del Sistema Educatiu -IAQSE-. Informe de resultats acadèmics (cursos 2015-2016; 2016-2017; 2017-2018). Disponible a: <http://iaqse.caib.es/>.

Institut d'Avaluació i Qualitat del Sistema Educatiu -IAQSE- (2018). Indicadors de resultats acadèmics de les Illes Balears (curs 2017-2018). Palma: Conselleria d'Educació i Universitat.